

Studentenwebinar Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming

19 mei 2026

Noor de Haan, Britt Ahoud en Britt Kiene

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Welkom

- **Noor de Haan**
Nji | Nederlands Jeugdinstituut
- **Britt Ahoud**
HAN en Yuverta | 4e jaars student en stagiaire SMW
- **Britt Kiene**
BPSW | Beroepsvereniging van professionals in sociaal werk

Veel voorkomende vragen

- Hoe kunnen de Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming bijdragen aan mijn professionaliteit?
- Voor wie zijn de richtlijnen bedoeld?
- Hoe kan ik de richtlijnen gebruiken?
- Hoe bindend zijn de richtlijnen?
- Hoe onderbouw en verantwoord ik mijn handelen als professional aan hand van de richtlijnen?

► Programma

- Introductie casus

- Richtlijnen en de professionele standaard

- Van wie en voor wie zijn de richtlijnen

- Praktijkvoorbeeld

- Vindplaats en vragen

► Casus

Mees

- 17 jaar
- Woont op een groep
- Heeft last van depressieve klachten
- Is verslavingsgevoelig en gebruikt regelmatig drugs
- Er is sprake van een behandeling voor traumagerelateerde klachten en depressie
- Ontmoeting op MBO met een maatwerktraject

► Wat is belang van richtlijnen?

Inspectie bezorgd over jeugdzorg bij Flevostate

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is bezorgd over de hulp aan jongeren bij behandelcentrum Flevostate. Bij bezoeken aan de vestigingen in Emmeloord en Zuidlaren in augustus en september bleek dat er het nodige mis was. Zo worden jongeren gefixeerd bij incidenten, terwijl dat niet mag. Het behandelcentrum van Flevostate bevindt zich aan de Meldestraat in Emmeloord.

Uithuisgeplaatste kinderen kunnen ook na lange tijd terugkomen bij ouders

Kinderen die uit huis zijn geplaatst, moeten ook nog na langer dan een half jaar of een jaar bij hun ouders terug kunnen komen. Op het moment bestaat er nog een richtlijn die ervoor zorgt dat kinderen na maximaal een jaar weggaan bij de ouders, maar de verwachting is dat deze na de zomer niet meer van kracht is, zegt De Volkskrant.

Het Nederlands Jeugdinstituut (Nji) stelt de richtlijnen op samen met beroepsverenigingen. Deze verandering is belangrijk voor de ongeveer 420 kinderen van ouders die slachtoffer zijn geworden

**ZORG +
WELZIJN**

Vakinformatie ▾ Events & Opleidingen ▾ Service ▾ Partners ▾

Wanneer mag je weloverwogen afwijken van regels en protocollen?

Wat kun je als sociaal werker leren van uitspraken in het tuchtrecht? Dat lees je in deze serie van Vakblad Sociaal Werk. In de derde aflevering staan twee casussen centraal waarin professionals afwijken van richtlijnen en protocollen.

Steeds meer kinderen met autisme en ADHD: 'Je werkt een soort handicap in de hand'

Een kind zonder label of stoornis, het is bijna uniek. In een gewone klas zitten steeds meer kinderen met autisme of ADHD. Komt dat omdat er meer kennis is over stoornissen? Of worden labels te snel opgeplakt? Wim Van den Broeck, ontwikkelingspsycholoog, vindt de toenemende labels problematisch. "De stempel zit de ontwikkeling van kinderen in de weg."

Dat verklaart hij tegenover [HLN](#).

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

**Wettelijke
kaders**

Overheid.nl
Wettenbank

Meldcode

Overheid

Jeugdwet
WMO
AVG

Inspectie

Initiële opleidingen
Na- en bijscholing

Beroepsverenigingen

**Professioneel
Toezicht**

Institutionele lijn

Accreditatie

Beroepsregistratie

Instrumenten
& checklists

Ethisch
Beroepscode

Normatief

Professionele lijn

Methodieken

Technisch
Instrumenteel

**Professionele
autonomie**

Relationeel

Kennisinstituten

Richtlijnen

Norm Verantwoorde
Werktoedeling

CAO

Vakbonden

Protocollen

Gedragcode

Instellings-
beleid

Brancheverenigingen

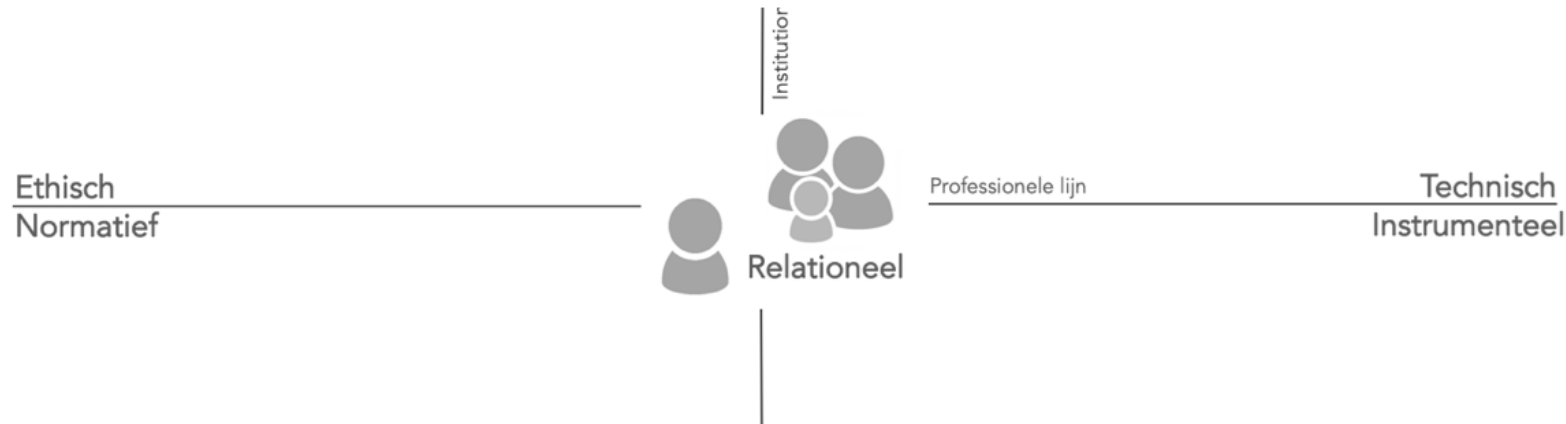

Kwaliteitskaders
Organisatie of sector

Organisatie

► Professionele standaard

Jeugdwet, artikel 4.1.1

- 3. De hulpverlener neemt bij zijn werkzaamheden de zorg van een goede hulpverlener in acht en handelt daarbij in overeenstemming met de op hem rustende verantwoordelijkheid, voortvloeiende uit de voor die hulpverlener geldende professionele standaard.

Besluit Jeugdwet, artikel 5.1.1

- 3. De jeugdhulpaanbieder, de gecertificeerde instelling en het college dragen er zorg voor dat geregistreerde professionals hun taken kunnen verrichten met inachtneming van de voor hen geldende professionele standaard.

► Van wie en voor wie zijn de richtlijnen?

Van de praktijk, voor de praktijk!

De richtlijnen ondersteunen professionals om samen met ouders en kinderen te beslissen over de best passende hulp.

De rol van het Nederlands Jeugdinstituut

Autorisatie door:

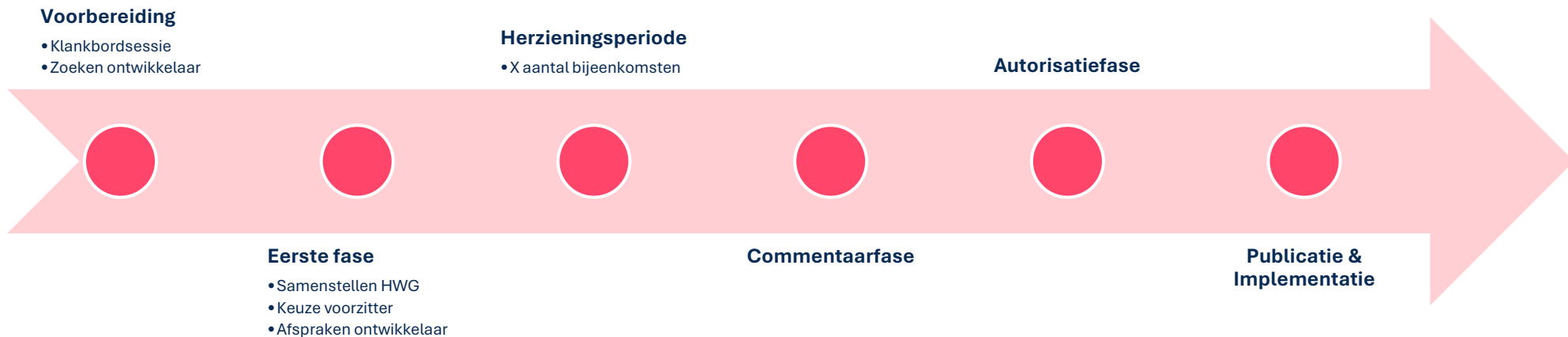
BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

NIP
Nederlands Instituut
van Psychologen

nvo
nederlandse vereniging
van pedagogen en
onderwijskundigen

Ontwikkelproces

- Onderwerp richtlijnen
- Knelpuntenanalyse
- Proefimplementatie
- Herziening

► De verschillende richtlijnen

Basisrichtlijn

Samen beslissen over hulp

Opgroeien en ontwikkeling

Middelengebruik, Seksuele ontwikkeling, Toekomstgericht werken, Radicalisering

Gezin en omgeving

Gezinnen met meervoudige en complexe problemen,
Kindermishandeling, KOPP/KOV, Problematische gehechtheid, Scheiding

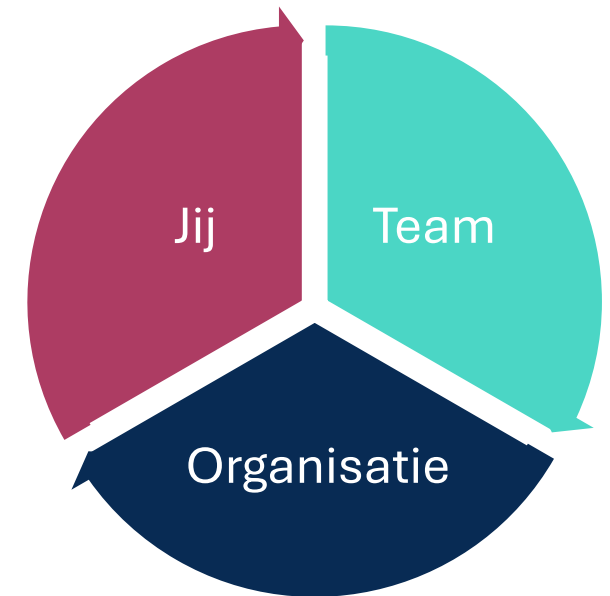
Ontwikkelingsproblemen

ADHD, Dyslexie, Ernstige gedragsproblemen, Stemmingsproblemen,
Traumagerelateerde problemen

Hulpproces en hulpvorm

Uithuisplaatsing en terugplaatsing, Jeugdhulp met verblijf, Pleegzorg

► Nieuw format richtlijnen

Alle richtlijnen ▾ Hulp bij implementatie Nieuws Over de richtlijnen Zoeken

🏠 > Seksuele ontwikkeling

Richtlijn Seksuele ontwikkeling

Richtlijn in het kort

De richtlijn gaat in op de seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar die te maken hebben met jeugdhulp en/of jeugdbescherming.

→ [Naar de richtlijn](#)

Routekaart

De routekaart laat zien welke onderwerpen de richtlijn behandelt.

→ [Download routekaart](#) 📄

Aan de slag

Wil je aan de slag met de implementatie van de richtlijnen? Bekijk de tools.

→ [Hulp bij implementatie](#)

Herziening en actualisatie

Deze richtlijn is momenteel in herziening tot zomer 2026. Tijdens deze periode vormt de huidige richtlijn de vakinhoudelijke standaard voor jeugdprofessionals.

→ [Lees meer over de herziening](#)

Kennis over seksualiteit

Op de site van het Nederlands Jeugdinstituut vind je informatie over seksualiteit en gender, bijvoorbeeld hoe je er met jongeren over kunt praten.

→ [Naar NJi.nl](#) 🌐

► Nieuw format richtlijnen

Ga naar

Kernaanbevelingen

1. Introductie

2. Wat is de seksuele ontwikkeling?

3. Risicofactoren en beschermende factoren

4. Signalering en diagnostiek

5. Aanpak en interventies

6. Competenties

7. Samenwerking

8. Randvoorwaarden

Kernaanbevelingen

 Print deze pagina

- Gebruik up-to-date kennis (de richtlijn) over de seksuele ontwikkeling, seksuele gezondheid, risico- en beschermende factoren, het [Vlaggensysteem](#) en landelijke interventies, en over randvoorwaarden om kinderen en jongeren goede ondersteuning en begeleiding te kunnen bieden.
- Bied (pro)actief informatie, advies en begeleiding bij de seksuele ontwikkeling aan kinderen en jongeren en/of hun ouders vanuit een positieve insteek, tegen de achtergrond van de algehele ontwikkeling van het kind.
- Wijs jongeren (12-23 jaar) op betrouwbare informatie over seksualiteit ([www.sense.info](#) , [www.qpido.nl](#) , [www.meldknop.nl](#) , [www.helpwanted.nl](#)) en eventuele aanvullende seksualiteitshulpverlening (Sense-spreekuren, Fiom, Siriz).
- Normaliseer (gezond) seksueel gedrag dat niet beschadigend voor het kind of de jongere zelf of voor een ander. Leg uit, leer sociale regels aan en begrensvaar nodig (zie [Wat is de seksuele ontwikkeling?](#))
- Bespreek de seksuele ontwikkeling in de intakefase met het kind of de jongere en diens ouders en laat dit regelmatig terugkomen tijdens de begeleiding/behandeling. Gebruik hiervoor [Competenties](#) en het [Vlaggensysteem](#) en — waar nodig — de [Child Sexual Behaviour Inventory](#) en/of het [Risicotaxatie Instrument Seksueel Grensoverschrijdend Gedrag](#) .

Routekaart

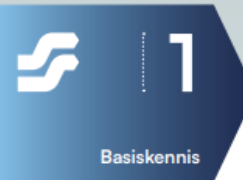
Routekaart richtlijn Seksuele Ontwikkeling

De focus van de richtlijn Seksuele ontwikkeling ligt op de seksuele ontwikkeling van kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar die te maken hebben met jeugdhulp of jeugdbescherming. Aan de hand van uitgangsvragen geeft de richtlijn aanbevelingen aan jeugdprofessionals voor specifieke problematiek rondom seksuele ontwikkeling. Deze routekaart geeft in vogelvlucht een beeld van de onderwerpen die aan bod komen.

Wanneer je de rode tekst aanklikt, kom je direct bij de bouwsteen van jouw keuze terecht. Je kunt hier dan de informatie vinden over de genoemde onderwerpen.

5 typen richtlijnen

- Basisrichtlijn
- Opgroeien en ontwikkeling
- Gezin en omgeving
- Ontwikkelingsproblemen
- Hulpproces en hulpvorm

Basiskennis

Bouwsteen

Wat is seksuele ontwikkeling?

- Definities van begrippen
- Seksuele ontwikkeling van 0-23 jaar per leeftijdsgroep
- Seksuele ontwikkeling bij specifieke groepen kinderen en jongeren:
  - met een licht verstandelijke beperking
  - met een stoornis in het autisme-spectrum
  - met hechtingsproblemen
  - die seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben meegemaakt

Bouwsteen

Risicofactoren en beschermende factoren

- Risico- en beschermende factoren
  - Persoonlijke, omgevings- en maatschappelijke factoren
- Risico- en beschermende factoren bij specifieke groepen (LVB, autisme, hechtingsproblemen, slachtoffers seksueel grensoverschrijdend gedrag)

Handelen professionals

Bouwsteen

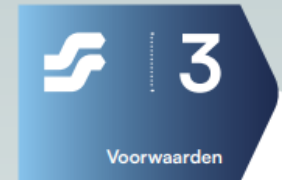
Signalering en diagnostiek

- Opvallende ontwikkelingen en risico's signaleren en zorgen bespreken
- Met het Vlaggensysteem werken: seksueel gedrag duiden en passend reageren
- Met de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling werken

Bouwsteen

Aanpak en interventies

- Bij de leefwereld en ontwikkelingsfase van kinderen en jongeren aansluiten
- Per specifieke groep (LVB, autisme, hechtingsproblemen, slachtoffers seksueel grensoverschrijdend gedrag) de seksuele ontwikkeling ondersteunen
- Seksualiteit bespreekbaar maken
- Samen een passende interventie kiezen

Voorwaarden

Bouwsteen

Competenties

- Kennis van seksuele ontwikkeling
- Professionele houding
- Praten over seksualiteit met kinderen, jongeren en hun ouders
- Opvallend seksueel gedrag duiden

Bouwsteen

Samenwerking

- Met andere professionals samenwerken
- Met derden gegevens uitwisselen
- Aangifte doen of met politie en justitie overleggen

Bouwsteen

Randvoorwaarden organisaties

- Gezamenlijke visie ontwikkelen en uitdragen
- Binnen wettelijke kaders werken
- Strafbaarheid seksueel grensoverschrijdend gedrag in beeld hebben

Raadpleging als onderdeel van je werkroutine

Ter voorbereiding op een gesprek, tijdens een gesprek of als naslagwerk.

Met als doel

- Onderzoeken wat er aan de hand is
- Bepalen aanpak bij bepaalde zorgen of problemen
- Onderbouwen van de keuzes
- Uitleg aan ouders en/of kind
- Gemeenschappelijk denkkader tijdens casuïstiekbespreking

Schrijf voor jezelf op: in welke richtlijn ga ik op zoek?

- Samen beslissen over hulp
- Middelengebruik
- Seksuele ontwikkeling
- Toekomstgericht werken
- Radicalisering
- Gezinnen met meervoudige en complexe problemen
- Kindermishandeling
- KOPP/KOV
- Problematische gehechtheid
- Scheiding
- ADHD
- Dyslexie
- Ernstige gedragsproblemen
- Stemmingsproblemen
- Traumagerelateerde problemen
- Uithuisplaatsing en terugplaatsing
- Jeugdhulp met verblijf
- Pleegzorg

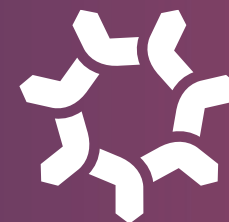

Richtlijnen in mijn stage of werk

- **De professional:**
Deskundigheidsbevordering
- **De organisatie:**
Op welke plekken worden de richtlijnen gebruikt? Hoe worden deze gebruikt?
- **De buitenwereld:**
Onderhandeling met gemeente, beleid schrijven

► Richtlijnen tijdens de stage

1. Zoek een richtlijn waarmee je wilt werken in de casus.
2. Maak overwegingen en leg deze vast voor jezelf. Als het niet werkt kun je opnieuw een overweging maken.
3. Vergelijk je organisatiebeleid met de richtlijnen. Ga in gesprek over de verschillen en overeenkomsten, wees kritisch.
4. Geef adviezen over interventies die staan in de richtlijn.

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Enthousiast... En nu?

- Ga het gesprek aan op je werk of stage.
- Abonneer je op de Nieuwsbrief.
- Meld je aan voor een webinar over de richtlijnen.
- Word lid van je beroepsvereniging.
- Meld je aan op het Platform Vakmanschap.

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

► Lidmaatschap beroepsvereniging

BPSW: buitengewoon lid

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

NVO: aspirant lid

nvo
nederlandse vereniging
van pedagogen en
onderwijskundigen

NIP: studenten lid

NIP Nederlands
Instituut van
Psychologen

**Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming**

Evaluatie

Pollvraag

- Kun je de aanbevelingen van de sprekers toepassen in je werkpraktijk?

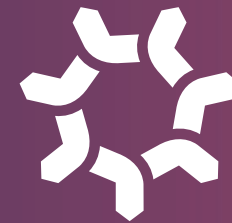
Chat

- Wil je een tip of een top kwijt? Zet deze in de chat!

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming

Bedankt en veel succes!

Richtlijnen Jeugdhulp
en Jeugdbescherming